

УДК 340.15:347.992(477.83-25)«193»

СТРУКТУРНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУДІВ ЛЬВІВСЬКОГО АПЕЛЯЦІЙНОГО ОКРУГУ НАПЕРЕДНІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Ярослав Левик

*Львівський апеляційний суд,
пл. Соборна, 7, Львів, Україна, 79008,
e-mail: levykyaroslav@gmail.com
ORCID ID: 0009-0002-9512-2133*

Дослідження спрямовано на вивчення процесу трансформації польської судової системи на прикладі Львівського апеляційного суду, окружних і гродських судів Львівського апеляційного округу в міжвоєнний період 1919–1939 рр. Подано організаційну структуру Львівського апеляційного суду, його керівний і суддівський склад станом на січень 1939 р., основні функції. Показано місце дислокації десяти окружних судів і 107 гродських судів, які перебували в адміністративному віданні Львівського апеляційного суду. Детально висвітлено кількість окружних судів у складі Львівського апеляційного округу та ретельно проаналізовано структуру його керівництва. Важливим аспектом є точна інформація про кількість окружних судів, які підпорядковані даному апеляційному округу. Вказано прізвища і вихідні дані репресованих 1939–1940 рр. НКВС-НКДБ УРСР і СРСР суддів Апеляційного суду, а також місце знаходження архівних кримінальних справ стосовно них. Зроблено висновок про шовіністичний підбір суддівських кадрів.

Ключові слова: Друга Річ Посполита, судова система Польщі, окружні і гродські суди, судді, слідчі судді, прокурори.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2024.78.089>

Постановка проблеми. У листопаді 1918 р. закінчилася Перша світова війна. З світової карти зникли три імперії Австро-Угорська, Російська і Німецька. Внаслідок чого змінилась європейська політична карта, виникли нові державні утворення. Так, 30-ти мільйонний український народ проголосив Українська народна республіка (УНР). Цей державотворчий порив став прикладом для українців Східної Галичини, Північної Буковини і Закарпаття на теренах колишньої Австро-Угорщини. 1 листопада 1918 р. влада у Східній Галичині і Буковині перейшла до українців після 578 років неволі. 13 листопада 1918 р. Українська Народна Рада прийняла Тимчасовий основний закон про утворення Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР), визначивши її територію, верховенство народного суверенітету, державні атрибути. Отримавши військову поразку від Польської держави, програвши Листопадову національно-демократичну революцію, уряд ЗУНР переїхав зі Львова до Тернополя, Станіславова, а згодом емігрував до Відня, де 1923 р. припинив свою діяльність. Західноукраїнські землі увійшли до складу Польщі. Фактично це була окупація. Антанта не була готова до підтримки незалежницьких устремлінь українців. Країни Антанти прагнули підтримувати насамперед сильніших й виразно антибільшовицькі потуги. Прагнучи створити «санітарний кордон» між росією та Європою, Велика Британія і Франція підтримали бажання деяких країн Центрально-Східної Європи на українські

території. Для України місця не знайшлося. Антанта так і не визначила для себе хто є для них українці – друзі, вороги чи нейтралі [18, с. 255].

Метою дослідження є історико-правовий аналіз процесу становлення і особливостей формування судової системи Другої Речі Посполитої у Східній Галичині в міжвоєнний період 1919–1939 рр. Польща на початку своєї державності у 1918–1919 рр. успадкувала на перших порах австро-угорське, німецьке і російське законодавство на відповідних територіях.

Так, 28 червня 1919 р. відновлена Польська держава підписала «Трактат про меншини» або «Малий Версальський трактат», в якому йшлося: «Громадяни Польщі, що належать до етнічних, релігійних та мовних меншин, будуть мати такі самі правові та фактичні гарантії і трактуватись з боку держави так само, як і всі інші громадяни Польщі» (ст. 7) [17]. 08 грудня 1919 р. Найвища Рада Антанти на Паризькій мирній конференції визначила східні кордони Польщі, по «лінії Керзона». До складу Польщі увійшли етнічні українські землі: Лемківщина, Підляшшя, Надсяння, Сокальщина, Равщина і Холмщина. Східний кордон проходив через Гродно, Ялівку, Немирів, Берестя, Дорогуськ, Устилуг, на схід від Грубешова, через Крилів, на захід від Рава-Руської, на схід від Перемишля до Карпат. Одночасно це був кордон між УРСР/УРСР і Польщею.

Аналіз останніх досліджень. Судову систему Республіки Польща у міжвоєнний період вивчали львівські правники В. І. Калинович [8], В. С. Кульчицький [9; 10], Б. Й. Тищик, І. Бойко [4], Л. Т. Присташ, О. В. Липитчук, Ю. В. Олійник [12; 13; 14; 15] та ін.

Так, зокрема у працях В. І. Калиновича (Боротьба трудящих Західної України за українську школу і культуру в період панування панської Польщі (1918–1939 рр.) [8], В. С. Кульчицького (див. наприклад: «Органи правосуддя в Західній Україні 1921–1939 рр.») [9], І. Й. Бойка та Б. Й. Тищика (Становлення та розвиток органів судочинства у Галичині (X–XX ст.)) [4] вже висвітлювались окремі питання щодо організації судової системи Другої Речі Посполитої та її поширення на Західну Україну. Становлення та розвиток судової системи Другої Речі Посполитої у 1918–1939 рр. було також предметом дослідження Ю. В. Олійника, який опублікував серію праць з цієї тематики (див. напр.: «Становлення та розвиток судової системи Другої Речі Посполитої (1918–1939 рр.)», «Правовий статус суддів Львівського апеляційного суду (1919–1939 рр.)» та ін.) [14, 15].

Однак ніхто з українських правників не досліджував персональний суддівський склад апеляційного і окружних судів Львівського апеляційного округу напередодні Другої світової війни, а також репресії радянських каральних органів проти зазначеного кола осіб. Саме це положення є науковою новизною запропонованої статті.

Виклад основного матеріалу. Згідно з попередніми дослідженнями Львівський апеляційний округ обіймав територію 51,7 кв. км і обслуговував 5 231 тисяч населення [4; 12]. Територія апеляційного округу охоплювала Львівське, Тернопільське і Станіславське воєводства [13, с. 152].

Важливо зазначити, що певні зміни відбулися на основі розпорядження уряду від 6 лютого 1928 р. [24]. Сфера юрисдикції Львівського апеляційного суду згідно з попередніми дослідженнями поширювалася на сім окружних судів: Бережанський, Чортківський, Коломийський, Львівський, Станіславський, Стрийський та Золочівський [14, с. 9; 4, с. 110–119]. Однак нами було встановлено, що насправді до його юрисдикції входили також окружні суди в Перемишлі, Самборі та Тернополі.

Так, в Інформаційному календарі судів за 1939 р. зазначено, що в передвоєнний період у Польщі функціонувало 7 апеляційних судів: у Катовіцах, Кракові,

Любліні, Львові, Познані, Варшаві, Вільно і 45 окружних судів [20, s. 159–160]. З цього ж документа бачимо, що у віданні Львівського апеляційного суду працювало десять окружних судів, а не сім, як вказувалось у попередніх дослідженнях, а саме: в Бережанах, Чорткові, Коломиї, Львові, Перемишлі, Самборі, Станіславові, Стрию, Тернополі та Золочеві [20, s. 32–34].

Польська ліквідаційна комісія 27 листопада 1918 р. запровадила на Галичині суди, до юрисдикції яких належали справи про вбивства, грабежі, підпали, публічне насилля з пошкодженням приватної власності.

Згідно з Декретом від 7 лютого 1919 р. місцезнаходження апеляційних, окружних, повітових судів залишалося без змін. Рішення щодо змін у територіальній суддівській діяльності апеляційних і окружних судів приймала Рада Міністрів за поданням міністра справедливості. Про зміни в апеляційних і окружних судах оголошувалось в урядовій газеті і Урядовому віснику міністерства справедливості [19].

З 1 квітня 1919 р. крайові суди Австро-Угорщини, які територіально увійшли до складу Другої Польської Республіки отримали назву апеляційних. 14 травня 1919 р. на базі Львівського крайового суду створили Львівський апеляційний суд (*Sad apelacyjny we Lwowie*) [23, s. 360], який з 6 лютого 1928 р. обслуговував територію Львівського, Тернопільського і Станіславського воєводств. В його віданні спочатку знаходилось 11 окружних судів до 1934 р. Юридичною основою організації Львівського апеляційного суду стало спільне розпорядження міністра внутрішніх справ та міністра справедливості № 47866 від 14.05.1919 року [13, с. 152].

Згідно з даними Урядового вісника Міністерства справедливості Польської Республіки станом на 1923–1934 рр. до Львівського апеляційного округу входило 11 окружних судів у Бережанах, Чорткові, Коломиї, Львові, Перемишлю, Самборі, Сянку, Станіславові, Стрию, Тернополі і Золочеві [21, s. 44–46]. Апеляційний суд у Львові обслуговував 5,2 млн населення, яке проживало на території вказаних трьох воєводств [12, с. 118]. По густоті населення, це був другий по значущості апеляційний суд. Юрисдикція апеляційного та окружних судів не завжди збігалась з адміністративними межами воєводств і повітів. Львівський апеляційний суд станом на 1939 р. як друга інстанція розглядав справи десяти окружних судів у Бережанах, Чорткові, Коломиї, Львові, Перемишлі, Самборі, Станіславові, Стрию, Тернополі, Золочеві. Це був один з найбільших судів Польщі [20, s. 32–34]. З 1934 р. окружний суд у Сянку вилучений з Львівського апеляційного округу.

Відповідно до рішення Ради Антанти 1923 р. Східна Галичина повинна була отримати широкий статус автономії у відновленій Другій Речі Посполитій. На практиці це положення не було реалізованим.

Так, 17 березня 1921 р. установчим сеймом була ухвалена Конституція Другої Польської Республіки. Підготовча робота над текстом тривала від 1919 р. Згідно з конституційним положенням виконавчу владу в державі очолював президент, який обирався на 7 років. Судова система базувалася на принципі незалежності від законодавчої і виконавчої влади. За зразок взяли конституцію Французької Республіки. Згідно зі ст. 109 та ст. 110 національні меншини, які становили 40 % від населення Польщі, визнавалися рівними з поляками і мали права на національні заклади освіти та виховання, культури, могли створювати громадські, добродійні та релігійні товариства, в рамках яких вільно використовувати рідну мову. Конституція діяла до квітня 1935 р. [22]. Друга Конституція Польської Республіки 1935 р. суттєво посилала президентську владу, який відповідав «тільки перед Богом і історією». Суддівська влада у Польщі обмежилася з прийняттям нової Конституції в квітні 1935 р. Конституція встановила президентську республіку. В

IX розділі (*Wymiar sprawiedliwosci*) зазначеної Конституції суди визначались як орган державної влади і безпосередньо підпорядковувались президенту Польщі [10, с. 52–55].

У 1932 р. на території Східної Галичини «відправили» на пенсію 53 суддів-українців та 24 суддів-поляків. У гродських судах суддів-українців взагалі не було. Про звільнення суддів-українців писали тодішні газети «Діло» [7, с. 10] та «Нова зоря» [11, с. 12–13], номери яких були вилучені польською цензурою. Можемо спостерігати втручання владно-політичної складової у підборі і призначенні суддівського корпусу. Тодішній міністр юстиції Польщі В. Грабовський дотримувався принципу поліційно-державного примусу під час здійснення правосуддя. Від суддів вимагали політичної та ідеологічної єдності, які часто межували з шовінізмом. Це, своєю чергою, зумовило винесення судами «замовних» вироків, особливо в політичних процесах. Можемо констатувати факт, що після прийняття Конституції 1935 р. при формуванні суддівського корпусу відбулись антидемократичні зміни.

Львівський апеляційний суд здійснював загальний нагляд за судочинством на визначеній території, вів контроль за роботою усіх суддів, нотаріусів і службовців юстиції (зловживання службовим становищем, хабарництво) [16, с. 352].

Кваліфікаційною вимогою до суддів Львівського апеляційного суду був освітній і професійний ценз. Кандидат на посаду судді повинен був мати академічну правничу освіту, два роки суддівського стажування, шість років практичної роботи у прокуратурі або дев'ять років в адвокатурі. До уваги брали попередній суддівський стаж у судах Австро-Угорщини. Кандидат на голову Апеляційного суду повинен був мати дев'ять років суддівського або прокурорського стажу, чи тринадцять з половиною років в адвокатурі [12, с. 125]. Голова Апеляційного суду, який мав 12 років стажу на названій посаді міг кандидувати на голову Найвищого суду Польщі. Всі призначення суддівського корпусу готувала канцелярія голови Апеляційного суду для підготовки подання від Міністра юстиції для президента Польщі. Судді перед вступом на посаду складали присягу.

Апеляційний суд у Львові поділявся на дев'ять відділів: президія; перший цивільний; другий цивільний; відділ кримінальних справ; дисциплінарний відділ для суддів і прокурорів; дисциплінарна комісія для службовців та допоміжного персоналу; дисциплінарна комісія для службовців в'язниць; судовий слідчий відділ; персональне бюро [20, с. 160–187].

Колегіальним органом Апеляційного суду вважалися Загальні збори суддів, на яких обирали дисциплінарний суд, рекомендували кандидатів на вакантні посади суддів.

Раніше вченими досліджувався керівний склад Апеляційного суду у Львові (1919–1939 рр.), а саме президентом суду вказано Адольфа Червінського (Adolf Czerwinski), а віцепрезидентами Владзімежа Лучкевича (Luczkiewicz), Станіслава Обертинського (Obertynski), Антонія Старкевича (Starkiewicz) і Чеслава Вуйціцького (Wojcicki) [12, с. 145–146]. Однак нам вдалося уточнити дані щодо керівництва та суддівського складу Львівського апеляційного суду станом на січень 1939 р., з прив'язкою до першоджерела, а саме Інформаційного судового календаря на 1939 р. виданого у Варшаві. Його укладачі проаналізували керівний і суддівський склад Львівського апеляційного і окружних судів за період 1928–1939 рр. на підставі судових календарів інформаторів, які видавалися щорічно у Варшавському видавництві «Правнича бібліотека».

Віднайдені показники в Інформаційному судового календарі 1939 р. щодо керівництва Львівського апеляційного суду, вказують на той факт, що попередня

інформація була неточною. Насправді до керівного складу Львівського апеляційного суду станом на 1 січня 1939 р. входили: Дебіцький Станіслав (Debicki Stanislaw) – голова (президент); чотири заступники голови (віце-президенти) Герстман Антоні (Gerstman Antoni), Ояк Едвард (Ojak Edward), Жарський Станіслав (Zarski Stanislaw), четверта посада була вакантною [20, s. 159–160].

Суддівські посади у Львівському апеляційному суді станом на січень 1939 р. обіймали: Барт Збігнев (Bart Zbignew), Блох Леон (Bloch Leon), Хмельвський Казимир (Chmielewski Kazimierz), Джевський Тадеуш (Drzewski Tadeusz), Дворжак Людвіг (Dworzak Ludwik), Дзюжинський Фелікс (Dziurzynski Feliks), Федушевич Юліан (Fedusiewicz Julian), Фургальський Владислав (Furgalski Wladyslaw), Гасовський Роман (Gacowski Roman), Ягодзинський Антон (Jagodzinski Antoni), Янушевський Казимир (Januszewski Kazimierz), Ярожинський Стефан (Jaroszynski Stefan), Каспер Йозеф (Kasper Jozef, 1881 р. н.), Ланевський Альфред (Laniewski Alfred), Ліндерт Олександр (Lindert Aleksander), Мединський Владислав (Medynski Wladyslaw), Міронович Євгеніуш (Mironowicz Eugeniusz), Мунк Тадей-Кароль (Munk Tad. Karol), Обухович Зигмунд (Obuchowicz Zygmunt), П'яткевич Казимир (Piatkewicz Kazymierz, 1879 р. н.), Шалайко Станіслав (Szalajko Stanislaw), Шуліславський Олександр (Szulislawski Aleksander), Вергановський Володимир (Werganowski Wlodzimerz), Вейгель Фредерик (Wejgel Fryderyk), Вітошинський Роман (Witoszynski Roman, 1881 р. н.), Вондрауц Станіслав (Wondrausch Stanislaw) [20, s. 159].

У складі Львівського апеляційного суду працювало два судді-слідчі з особливо важливих справ Цісло Стефан (Cislo Stefan) та Валігурський Казимир (Waligorski Kazimierz). Керівником секретаріату голови суду був Олейовський Станіслав (Olejowski Stanislaw) [20, s. 159].

При Львівському апеляційному суді діяла прокуратура, яку очолював Хіровський Йозеф-Казимир (Chirowski Kazimierz) та його сім заступників, віцепрокурорів Човницький Войцех (Czownicki Wojciech), Гриневецький Євгеніуш (Hrnywiecki Ewgeniusz, 1880 р. н.), Єлевський Казимир (Jelewski Kazimierz), Кожуховський Леон (Kozuchowski Leon), Посуховський Станіслав (Posochowski Stanislaw), Саранецький Адольф (Saraniecki Adolf), Соболевський Казимир-Антон (Sobolewski Kazim). Керівником секретаріату прокуратури був Душа Степан (Dusza Stefan) [20, s. 159–160].

З перелічених суддів та прокурорів Львівського апеляційного суду 1939–1940 рр. органами НКВС-НКДБ були репресовані за ст. 54-13 Кримінального кодексу УРСР Жарський Станіслав Петрович, 1886 р. н., заступник голови Львівського апеляційного суду та його син Жарський Леслав, 1920 р. н. [1], Вітошинський Роман Романович, 1881 р. н., суддя Апеляційного суду у Львові [2], Каспер Йозеф, 1881 р. н., суддя Апеляційного суду у Львові [3], П'яткевич Казимир, 1879 р. н., суддя Львівського апеляційного суду [5] та Гриневецький Євгеній, віцепрокурор Львівського апеляційного суду [6]. Архівні кримінальні справи стосовно них знайдені автором в архіві управління Служби безпеки України та Державному архіві Львівської області.

Отож 107 гродських судів перебували у віданні Апеляційного суду у Львові і десяти окружних судів. Так, під юрисдикцію Окружного суду в Бережанах підпадало дев'ять гродських судів у Ходорові, Бережанах, Козовій, Підгайцях, Вишнівчику, Перемишлянах, Більшовцях, Бурштині, Рогатині і ці суди поширювали свою діяльність на п'ять повітів – Бібрський, Бережанський, Підгасцький, Перемишлянський і Рогатинський.

Окружний суд у Чорткові охоплював одинадцять гродських судів у Боршові, Мельниці Подільській, Бучачі, Монастириськах, Золотому Потоці, Чорткові, Гусятині, Копичинцях, Будзанові, Тлустому, Заліщиках, які охоплювали суддівською діяльністю територію шість повітів – Борщівський, Бучацький, Чортківський, Копиченський, Тербовельський і Заліщицький.

Окружний суд у Коломиї мав у підпорядкуванні 10 гродських судів у Городенці, Обертині, Гвоздцю, Яблоневі, Коломиї, Гуцульському Косові, Кутах, Жаб'єму, Снятині та Заболотові, які надавали суддівську допомогу на території чотирьох повітів – Городенського, Коломийського, Косівського, Снятинського.

Львівський окружний суд у своєму юридичному підпорядкуванні мав 17 гродських судів у Бібрці, Ягелонському Городку, Львівському Янові, Ціжанові, Любачеві, Львові-місті, Львові замиському, Щирці, Винниках, Львівському Немирові, Рава-Руській, Уневі, Белзі, Сокалі, Куликові, Великих Мостах, Жовкві, які обслуговували сім повітів – Бібрський, Городецький, Любачівський, Львівський, Равський, Сокальський, Жовківський.

В окружного суду в Перемишлі в підпорядкуванні знаходилось 13 гродських судів у Бірчах, Добромилі, Ярославлі, Пручніку, Радимну, Сеняві, Яворові, Краківці, Мостиськах, Судовій Вишні, Дубецьку, Нижанковичах, Перемишлі, які своєю діяльністю покривали територію в п'ятьох повітах – Добромільському, Ярославському, Яворівському, Мостиському, Перемишльському. Самбірський окружний суд силами восьми гродських судів у Дрогобичі, Підбужжі, Комарну, Рудках, Самборі, Старому Самборі, Борині, Турці над Стриєм обслуговував чотири повіти – Дрогобицький, Рудківський, Самбірський, Турчанський.

Окружний суд у Станіславові опікувався суддівською діяльністю десятих гродських судів у Калуші, Делятині, Надвірній, Солотвино, Богородчанах, Галичі, Станіславові, Отині, Тлумачі, Тисмениці, які охоплювали територію Калуського, Надвірнянського, Станіславівського і Тлумацького повітів.

Стрийський окружний суд у своєму підпорядкуванні мав дев'ять гродських судів у Болахові, Долині, Рожнятові, Меденичах, Сколе, Стрию, Миколаєві, Журавно, Жидачеві і охоплював територію чотирьох повітів – Долинського, Дрогобицького, Стрийського і Жидачівського. Окружний суд у Тернополі піклувався про суддівську діяльність у восьми гродських судах у Грималові, Підволочиськах, Скалаті, Микулинцях, Тернополі, Тербовлі, Новому Селі, Збаражі, суддівська діяльність яких поширювалась на чотири повіти – Скалатський, Тернопільський, Тербовлянський і Збаразький.

Золочівський окружний суд контролював суддівську діяльність в одинадцяти гродських судах у Бродах, Підкамені, Буську, Кам'янці Струмільовій, Глинянах, Лопатині, Радехові, Золочеві, Зборові, Олеську, Заложці, які розглядали судові справи в шістьох повітах – Бродському, Кам'янецькому, Перемишлянському, Радехівському, Зборовському, Золочівському [20, s. 160–187]. Гродські суди обслуговували 49 повітів.

Висновки. Завершуючи структурно-організаційну характеристику судів Львівського апеляційного округу напередодні Другої світової війни, вважаємо за доцільне наголосити на наступному.

Станом на 1939 рік у Другій Речі Посполитій працювало 7 апеляційних судів. Львівський апеляційний округ, до складу якого входило 49 повітів, охоплювали своєю діяльністю Апеляційний суд, 10 окружних судів (а не сім, як вважалося раніше) та 107 гродських судів.

Також звертаємо увагу на неточність даних щодо керівного складу Апеляційного суду у Львові у 1919–1939 рр. Згідно з даними Інформаційного судового календаря станом на 1939 р. до нього входили інші особи, ніж вважалося раніше, а саме: Дебіцький Станіслав – голова (президент) та його заступники Герстман Антоні, Ояк Едвард та Жарський Станіслав.

Вироки виносились іменем польської держави. Судівництво проходило виключно польською мовою. Судді обирались з кандидатів етнічних поляків або римокатоликів непольського походження (українців, євреїв, німців). Польська судова система у вказаний період не відповідала українським національним інтересам. Фактично в міжвоєнний період влада Другої Речі Посполитої встановила недемократичні принципи формування суддівського корпусу на західноукраїнських землях і їх залежність від влади.

З приходом у вересні 1939 р. радянської влади всі судді були зачислені до осіб, які скоїли контрреволюційні злочини. Значна частина їх була арештована і засуджена на тривалі терміни ув'язнення.

Список використаних джерел

1. Архів УСБУ у Львів. обл. Ф. 6. Оп. 1. АКС № 29185. 231 арк.
2. Архів УСБУ у Львів. обл. Ф. 6. Оп. 1. АКС № 8197.
3. Архів УСБУ у Львів. обл. Ф. 6. Оп. 1. АКС № П-13991.
4. Бойко І. Й., Тищик Б. Й. Становлення та розвиток органів судочинства у Галичині (X–XX ст.). *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 2011. № 52. С. 110–119.
5. Держ. архів Львів. обл. Ф. Р-3258. Оп. 1. Спр. П-13517.
6. Держ. архів Львів. обл. Ф. Р-3258. Оп. 1. –АКС № П-13988.
7. Діло. 1932. 28 черв. С. 10.
8. Калинович В. І. Боротьба трудящих Західної України за українську школу і культуру в період панування панської Польщі (1918–1939 рр.). *Львівський державний університет ім. І. Франка. Сорок років Великого жовтня.* Львів : Вид-во Львівського університету, 1957.
9. Кульчицький В. С. Органи правосуддя в Західній Україні 1921–1939 рр. *На шляху до правової держави* : тези доп. львів. регіон. науково-практ. конф., Львів, 7–8 лют. 1991 р. ; Львів, 1991. Вип. 2. С. 12–13.
10. Кульчицький В. С. Центральні органи державної влади і управління за Конституцією Польщі 1935 р. *Вісник Львівського університету. Серія юридична.* 1999. № 34. С. 52–55.
11. Нова зоря. 1932. 30 бер. С. 12–13.
12. Олійник Ю. В. Правові основи організації та діяльності Львівського апеляційного суду в період Другої Речі Посполитої: історико-правове дослідження : дис. на здобуття наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань – 08 «Право»). Львів, 2021. 249 с.
13. Олійник Ю. В. Структура та керівництво Львівського апеляційного суду (1919–1939 рр.). *Науково-практичний господарсько-правовий журнал «Підприємство, господарство і право».* 2019. № 7(281). С. 151–155.
14. Олійник Ю. В. Становлення та розвиток судової системи Другої Речі Посполитої (1918–1939 рр.). *Актуальні проблеми правознавства.* 2018. Вип. 4(16). С. 5–12.
15. Олійник Ю. В. Правовий статус суддів Львівського апеляційного суду (1919–1939 рр.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Право. 2019. Вип. 56. Т. 1. С. 19–23.
16. Судова влада в Україні: історичні витоки, закономірності, особливості розвитку : монографія / В. С. Бігун [та ін.] ; ред. І. Б. Усенко. Київ : НВП «Вид-во «Наук. думка» НАН України», 2014. 506 с.

17. Тищик Б. Й. Польща. Історія державності і права Х – початок ХХІ ст. Львів : Світ, 2012. 512 с.
18. Шкурятенко О. В. Державно-правовий статус Закарпаття у міжвоєнний період. *Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць*. Серія: Історія, міжнародні відносини. 2018. № 121. С. 254–261.
19. *Dziennik Praw Państwa Polskiego*. 1919. № 14. Poz. 170.
20. Kirkiozenko E., Kraczkiewicz M., Rudzisz K. *Kalendarz informator Sądowy na 1939 rok*. Warszawa : Wydawnictwo «Biblioteka Prawnicza», 1939. 562 s.
21. Kirkiozenko E., Kraczkiewicz M., Rudzisz K. *Kalendarz informator Sądowy na rok 1934*. Warszawa : Skład Główny w Księgarni F. Hoesicka, 1934. 492 s.
22. Конституція марцова (Устава з дня 17 марца 1921 року Конституція Рeczypospolitej Polskiej). Устава zasadnicza of 17.03.1921. *Dziennik Ustaw*. 1921. 17 бер.
23. *Maly rocznik statystyczny 1939*. Warszawa : Nakladem glownego urzedu statycznego, 1939. 460 s.
24. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 roku (Rozdział IV. Art. 31-34.). *Dziennik Ustaw*. 1928. 6 лют. S. 171–194. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19280120093/O/D19280093.pdf> (дата звернення: 29.01.2024).

References

1. *Arkhiv USBU u Lvivskij oblasti. Stock 6. Description 1. AKS № 29185*. (in Ukrainian).
2. *Arkhiv USBU u Lvivskij oblasti. Stock 6. Description 1. AKS № 8197*. (in Ukrainian).
3. *Arkhiv USBU u Lvivskij oblasti. Stock 6. Description 1. AKS № P-13991*. (in Ukrainian).
4. Boiko, I. Y., & Tyschuk, B. Y. (n.d.). Stanovlennia ta rozvytok orhaniv sudochynstva u Halychyni (X–XX st.). *Visnyk of the Lviv University. Series Law*, 52, 110–119. (in Ukrainian).
5. *Derzhavnyj arkhiv Lvivskoi oblasti. Stock R-3258. Description 1. Case P-13517*. (in Ukrainian).
6. *Derzhavnyj arkhiv Lvivskoi oblasti. Stock R-3258. Description 1. Case P-13988*. (in Ukrainian).
7. *Dilo. (1932, June 28), 10*. (in Ukrainian).
8. Kalynovych, V. I. (1957). *Borotba trudiaschykh Zakhidnoi Ukrainy za ukrainsku shkolu i kulturu v period panuvannia panskoi Polschi (1918–1939 rr.)*. Vydavnytstvo Lvivskoho universytetu. (in Ukrainian).
9. Kulchytskyj, V. S. (1991). Orhany pravosuddia v Zakhidnij Ukraini 1921–1939 rr. In *Na shliakhu do pravovoi derzhavy. Lvivska rehionalna naukovo-praktychna konferentsiia (2nd issue, 12–13)*. Lviv. (in Ukrainian).
10. Kulchytskyj, S. V. (1999). Tsentralni orhany derzhavnoi vlady i upravlinnia za Konstytutsiieiu Polschi 1935 r. *Visnyk of the Lviv University. Series Law*, 34, 52–55. (in Ukrainian).
11. *Nova Zoria. (1932, March 30), 12–13*. (in Ukrainian).
12. Oliinyk, Y. V. (2021). *Legal bases of the organization and function of the Court of Appeal of Lviv during the Second Commonwealth of Poland: historical and legal research* (dissertation). Ivan Franko National University of Lviv. (in Ukrainian).
13. Oliinyk, Y. V. (2019). Struktura ta kerivnytstvo Lvivskoho apeliatsijnoho sudu (1919–1939 rr.). *Scientific-Practical Law Journal «Entrepreneurship, Economy and Law»*, 7(281), 151–155. (in Ukrainian).
14. Oliinyk, Y. V. (2018). Formation and development of the judicial system in the Second Commonwealth of Poland (1918–1939 s). *Aktualni Problemy Pravoznnavstva*, 4(16), 5–12. (in Ukrainian).
15. Oliinyk, Y. V. (2019). Legal status of the judges of Court of appeal of Lviv (1919–1939). *Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, 56(1), 19–23. (in Ukrainian).
16. Bihun, V. S., Boiko, I. Y., & Siryj, M. I. etc. (2014). *Sudova vlada v Ukraini: istorychni vytoky, zakonmirnosti, osoblyvosti rozvytku* (I. B. Usenko, ed.). NVP «Vydavnytstvo «Naukova dumka» NAN Ukrainy». (in Ukrainian).

17. Tyschuk, B. Y. (2012). *Polscha. Istoriiia derzhavnosti i prava X - pochatok XXI st.* Svit. (in Ukrainian).
18. Shkuratenko, O. V., & Romanyshyn, N. Y. (2018). Derzhavno-pravovyy status Zakarpattia u mizhvoiennyj period. *Ukraina-Yevropa-Svit. Mizhnarodnyj Zbirnyk Naukovykh Prats. Serii: Istoriiia, Mizhnarodni Vidnosyny*, (121), 254–261. (in Ukrainian).
19. *Dziennik Praw Panstwa Polskiego*. (1919). Iss. 14. Pos. 170. (in Polish).
20. Kirkiozenko, E., Kraczkiewicz, M., & Rudzisz, K. (1939). *Kalendarz informator Sądowy na 1939 rok*. Wydawnictwo «Biblioteka Prawnicza». January 29, 2024. (in Polish).
21. Kirkiozenko, E., Kraczkiewicz, M., & Rudzisz, K. (1934). *Kalendarz informator Sądowy na rok 1934*. Skład Główny w Księgarni F. Hoesicka. January 29, 2024. (in Polish).
22. *Konstytucja marcowa (Ustawa z dnia 17 marca 1921 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej)* (1921), January 29, 2024. (in Polish).
23. *Maly rocznik statystyczny 1939*. (1939). Nakładem głównego urzedu statycznego. January 29, 2024. (in Polish).
24. Rozporządzenie prezydenta rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 roku (Rozdział IV. Art. 31-34.). (1928, February 6). *Dziennik Ustaw*, 171–194, January 29, 2024. Retrieved from <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19280120093/O/D19280093.pdf>. (in Polish).

STRUCTURAL AND ORGANIZATIONAL CHARACTERISTICS OF THE COURTS OF LVIV APPELLATE DISTRICT ON THE EVE OF WORLD WAR II

Yaroslav Levyk

*Lviv Court of Appeal,
7, Soborna, Sq., Lviv, Ukraine, 79008,
e-mail: levykyaroslav@gmail.com
ORCID ID: 0009-0002-9512-2133*

The research aims to reveal and study the transformational process of the Polish judicial system in a historical context, focusing on the Lviv Court of Appeal, district and city courts of the Lviv Appellate District in the period between the First and Second World Wars (1919-1939). Analyzing this period, we will consider the influence of key historical, political, social and legal factors on the structure and functioning of the judicial system. The specificity of the interwar period was determined by political instability, changes in power, and territorial negotiations. In this context, the research aims to understand how these changes have affected the organization and work of judicial institutions. The study of the judicial process and justice of this period is important for revealing the dynamics of the legal system and its response to the challenges of that time.

In addition, the study is designed to analyze the role of judicial institutions in ensuring human rights and developing legal culture in the Lviv Appellate District. Considering the difficulties as well as ups and downs of that period, we will consider how the judicial system interacted with other sectors of society and influenced the formation of legal consciousness. A comprehensive analysis of various sources, including court documents, legislative acts, publications of the time and historical materials, will provide an opportunity to highlight the complex aspects of the transformations that took place in the Polish judicial system in the Lviv Appellate District during the interwar period.

In January 1939, the Lviv Court of Appeal functioned on the basis of an ordered and detailed organizational structure. A key feature was a clear hierarchy, which made it possible to effectively resolve legal issues and ensure a judicial process within the framework of the

Lviv Appellate District. The management of the court ensured the performance of important tasks and functions assigned to it in accordance with the current legislation.

In addition, the Lviv Court of Appeal was charged with the great responsibility of managing ten district courts and 107 city courts that were under its administrative responsibility. The location of these judicial institutions was determined according to the territorial final logistics of that time and took into account certain administrative and practical requirements.

The number of district courts in the Lviv Appellate District is covered in detail and the structure of its management is carefully analyzed. An important aspect is the accurate information about the number of district courts subordinate to the given appellate district. The surnames and original data of the judges of the Court of Appeals of the NKVD-NKGB of the Ukrainian SSR and the USSR repressed in 1939-1940 are indicated, as well as the location of archival criminal cases related to them. A conclusion is made about the chauvinistic selection of judges.

Keywords: Second Commonwealth of Poland, the judicial system of Poland, district and city courts, judges, investigative judges, prosecutors.

*Стаття: надійшла до редакції 10.04.2024
прийнята до друку 30.04.2024*